

7. Murphy M. Contemporary meditation research / M. Murphy, S. Dobovan. – San Francisco, Esalen Institute Press, 1985. – P. 34–40.
 8. Voznyuk O. V. Pedagogichna synerhetyka: heneza, teoriya i praktyka: monohrafiya / O. V. Voznyuk. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka, 2012.
 9. Kudrjavcev V. T. Vybory i nadsituativnost' v tvorcheskom processe : opyt logiko-psihologicheskogo analiza problemy / V. T. Kudrjavcev // Psihologicheskij zhurnal. – 1997. – T. 18. – № 1. – S. 16–30.

10. Petrovskij V.A. Lichnost' v psihologii : paradigma sub#ektnosti / V. A. Petrovskij. – Rostov-na-Donu : Izd-vo Feniks, 1996. – 512 s.
 11. Petrovskij V.A. Psihologija neadaptivnoj aktivnosti / V. A. Petrovskij. – M., 1992.
 12. Bogojavlenskaja D. B. Intellektual'naja aktivnost' kak problema tvorcestva / D. B. Bogojavlenskaja. – Rostov-na-Donu: Izd-vo RGU, 1983.
 13. Hekhaizen X. Motivacija i dejatel'nost'. 2-e izd. / X. Hekhaizen. – SPb.: Piter; M.: Smysl, 2003.

Надійшла до редколегії 27.01.17

O. Voznyuk, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
 Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, Ukraine

THE SYSTEM OF AIM ORIENTATIONS OF MODERN EDUCATION

The article explains the system of aim orientations of modern education. The research based on the analysis of public documents and correlation procedure of interposition of various aspects of pedagogical reality reveals the presence of three global education goals in the context of the triune human development: 1) harmonious personality as the subject of socio-personal values; 2) citizen as a patriotic subject; 3) a competent specialist as the subject of activity. These goals are correlated with such aspects of pedagogical reality, as fundamental spheres of human exploration of the world (praxeology, axiology, epistemology), the ways of thinking and understanding the world by a man (rational, sensitive, meditative), the forms of social consciousness (science, philosophy, religion), the ways of human development in a society (studying, upbringing, education); the aspects of modern ideologies of the educational community (professional, civic, religious aspects of man's development); the traditional lesson's objectives (studying, upbringing, educational ones). The peculiarities of implementing each of the goals enables to reveal general content of each of them and to show that the triune goal of human development is realized through the formation in the students the capacity to creative activities. Therefore, creativity appears angular integral goal of education as a social institution. The perspective aspects of our research are connected with building the technology of the three-fold objective in the context of the educational field.

Key words: purposes of the school as a social institution; the global crisis of human civilization; pedagogical reality; the forms of social consciousness; thinking styles; a harmonious personality; a competent specialist, a citizen-patriot; creative over-situational activity; the universal paradigm of development.

A.Вознюк, д-р. пед. наук, проф.
 Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, Житомир, Украина

СИСТЕМА ЦЕЛЕВЫХ ОРИЕНТИРОВ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Обосновывается система целевых ориентиров современного образования. Благодаря проведенному исследованию на основе анализа государственных документов и корреляционной процедуры сопоставления различных аспектов педагогической действительности доказываются наличие трех глобальных целей образования в контексте триединого развития человека: 1) гармоничная личность как субъект общественно-личностных ценностей; 2) гражданин как патриотический субъект; 3) компетентный специалист как субъект деятельности. Рассмотрение особенностей реализации каждой из целей позволяет выявить общий смысл каждой из них и показать, что триединая цель развития человека реализуется благодаря формированию в учащейся молодежи способности к творческой деятельности (активности). Следовательно, творчество предстает угловой интегральной целью образования как общественного института.

Ключевые слова: цели школы как общественного института; глобальный цивилизационный кризис; педагогическая действительность; формы общественного сознания; типы мышления; гармоничная личность; компетентный специалист, гражданин-патриот; творческая надситуативная активность; универсальная парадигма развития.

Відомості про автора

Вознюк Олександр Васильович – Україна, м. Житомир, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти і педагогічних інновацій, Житомирський державний університет імені Івана Франка

Контактна інформація: alexvoz@ukr.net

Вознюк Александр Васильевич – Украина, г. Житомир, доктор педагогических наук, професор кафедры дошкольного образования и педагогических инноваций, Житомирский государственный университет имени Ивана Франко

Контактная информация: alexvoz@ukr.net

Voznyuk Alexander Vaxilievich – Ukraine, Kyiv, Doctor of Pedagogical Sciences, professor of the chair of pre-school education and pedagogical innovations, Zhytomyr Ivan Franko State University

Contact information: alexvoz@ukr.net

УДК 378.01

Н. Головка, канд. пед. наук, доц.
 Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УПРАВЛІНЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ АНАЛІЗУ КОНКРЕТНИХ СИТУАЦІЙ

Розглянуто умови ефективного використання інноваційних педагогічних технологій для підготовки майбутніх управлінців у вищому навчальному закладі. Активізувати пізнавальну діяльність студентів можна за допомогою технології аналізу конкретних ситуацій. Використання методу аналізу конкретних ситуацій рекомендується для поглиблення знань із теми, установлення зв'язку теорії та практики, формування вмінь студентів аналізувати ситуацію, робити висновки, приймати відповідні рішення, вести конкретну продуктивну діяльність у нетипових або непередбачуваних ситуаціях. Методи активного навчання передбачають використання такої системи, яка спрямована головним чином не на викладання готових знань і їхнього відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знань у процесі активної пізнавальної діяльності.

Ключові слова: інноваційні педагогічні технології, активізація пізнавальної діяльності, методи аналізу конкретних ситуацій, майбутні управлінці.

Постановка проблеми. Освітні процеси, що відбуваються в Україні на сучасному етапі, вимагають підвищення рівня підготовки висококваліфікованих фахівців різного профілю, зокрема, майбутніх управлінців.

Напрацювання в галузі психології та педагогіки дозволяють стверджувати, що найбільша ефективність освітнього процесу досягається в умовах активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Проблема

формування пізнавальної активності студентів є однією з найактуальніших у сучасній педагогічній і психологічній науці та практиці. У першу чергу, це зумовлено новими завданнями, які ставлять освітні реформи перед викладачами вищої школи – готувати молоде покоління, яке здатне пристосовуватися до стрімких змін, що відбуваються у світі, яке вміє розуміти інших людей і співпрацювати з ними, з активною позицією в життєвих обставинах, критичним, творчим мисленням, із зростаючою особистісною відповідальністю за самоосвіту, самовдосконалення й кар'єрний ріст.

Метою статті є розкриття сутності активізації пізнавальної діяльності та підвищення її засобами методу конкретних ситуацій у ВНЗ під час підготовки майбутніх управлінців.

Стан дослідження. Форми й методи активізації навчально-пізнавальної діяльності знайшли відображення у працях М. Єнікеєва, В. Лозової, В. Онищука, Л. Степашко, І. Харламова, Т. Щукіної й ін. Ці та багато інших авторів у своїх працях висловлюють ідею необхідності активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів із будь-яких галузей підготовки, конкретизують це поняття, розробляють концепцію проблемного навчання, створення та вдосконалення окремих методів активізації, аналізують різноманітні чинники активізації навчальної діяльності тощо.

Активність кожного студента на всіх рівнях освіти залежить від активізації навчального процесу загалом, а навчальний процес – від особистості викладача, його вміння відповідним чином організувати навчальну діяльність. Управління активністю студентів зазвичай називають активізацією. Активізацію можна визначити як постійний, безперервний процес стимулювання студентів до енергійного, цілеспрямованого вчення, подолання пасивної та стереотипної діяльності, спаду й застою в розумовій діяльності. Головна мета активізації навчально-пізнавальної діяльності – формування активності студентів, підвищення якості навчального процесу, який спрямований на засвоєння емоційно-ціннісного досвіду, забезпечення адаптації особистості до соціального оточення, а також сприяння самореалізації й розкриття професійного потенціалу особистості.

Характерними ознаками активного навчання є: цілеспрямована активізація мислення студентів, засвоєння та творче застосування знань під час вирішення практичних завдань; високий ступінь залучення студентів до навчального процесу, що уможливило активацію їхньої пізнавальної і творчої діяльності у процесі вирішення поставлених завдань; самостійне творче розроблення рішень, підвищений ступінь емоційності студентів; підвищення мотивації й залученість студентів до вирішення обговорюваних; постійна взаємодія суб'єктів навчальної діяльності, вільний обмін думками щодо залагодження тієї чи іншої проблеми.

На нашу думку, активізувати пізнавальну діяльність майбутніх управлінців можна за допомогою використання методу конкретних ситуацій.

Виклад основних положень. Технологія аналізу ситуацій для активного навчання (**action learning**) розроблена в 1930-ті рр. у Гарвардській школі бізнесу (школа ділового адміністрування Гарвардського університету м. Бостон, США). Ця технологія може використовуватися як самостійно, так і як частина традиційних методів навчання. Сутність її полягає в тому, що під час проведення занять у вигляді ситуативної справи можливо досягнути передбачуваних результатів. Однак, це стає можливим за умови здійснення взаємодії із іншими учасниками, виконуючи комплексні взаємопов'язані обчислення, вислуховуючи різні погляди та підходи, аргу-

ментуючи власні погляди. Робота у групах із аналізу ситуації дозволяє студентам засвоїти знання й набути навички та вміння практично вирішувати складні завдання, розглядати різноманітні можливості й підходи до залагодження проблем.

Детально технологію аналізу ситуацій для активного навчання розглядала А. П. Панфілова. Вона стверджувала, що включення студентів до активної дії допоможе розвивати практичні компетенції, базові вміння, навички і готовність до дій [2].

Мету технологій аналізу ситуацій автор вбачає в:

- розвитку навичок аналізу та критичного мислення;
  - зв'язку теорії і практики;
  - пред'явленні прикладів рішень, які приймаються та їхні наслідки;
  - демонструванні різноманітних припущень і поглядів;
  - формуванні навичок оцінки альтернативних варіантів і в умовах невизначеності [2].
- На нашу думку, під час застосування аналізу конкретних ситуацій формуються також компетентності:
- відпрацьовуються комунікативні навички – правильно висловлювати свої думки; уміти слухати інших, аргументовано доводити свої погляди тощо;
  - розвиваються презентаційні вміння й навички із представлення інформації;
  - відпрацьовується впевненість у собі та у своїх силах;
  - формуються навички раціональної поведінки в умовах неповної інформації під час залагодження комплексних проблем;
  - формуються інтерактивні вміння, які дозволяють ефективно взаємодіяти з партнерами та приймати колективні рішення;
  - набуваються експериментальні вміння й навички, необхідні для оцінки діяльності партнерів;
  - здійснюється самооцінка та на її основі самокорекція індивідуального стилю спілкування й поведінки;
  - засвоюються партнерські відношення й набуваються співробітництва;
  - студенти вчаться самостійно відшукувати необхідні знання для залагодження ситуативної проблеми, засвоювати алгоритми управлінських рішень.
- Під час таких занять у студентів зростає мотивація до навчання: покращується присутність, проявляється активність, у процесі роботи над ситуаціями формується конкурентоспроможність, розвивається індивідуальна й колективна відповідальність, відшліфовуються особистісні цінності й настанови, набуваються навички управлінської репутації та формування позитивного іміджу тощо.
- До технологій, побудованих на аналізі ситуацій, які активізують навчальний процес, А. П. Панфілова відносить *метод ситуативного аналізу*, який включає аналіз конкретних ситуацій, *метод ситуативного навчання* (кейс-метод, метод кейсів, метод інциденту), *метод аналізу критичних прецедентів*, *метод програвання ролей*, *ігрове проектування* [2].
- При активному ситуативному навчанні студенти аналізують події пов'язані з деякими випадками. Завдання студентів – прийняти правильне рішення, діючи спочатку індивідуально, а потім – обговорити можливі рішення у колективі. У навчальній ситуативній задачі можуть міститись різноманітні варіанти для розв'язку:
- рішення є у викладача, студентам потрібно тільки самим знайти його відповідь і обґрунтувати її, показати, яким чином вони знайшли розв'язок і як його застосувати на практиці;
  - студент повинен проаналізувати готовий варіант розв'язку;

- пропонується декілька варіантів відповідей: студент повинен вибрати правильну й пояснити її.

Викладач ставить перед студентами запитання, які дозволяють виявити специфічні ознаки проблеми, її джерела, причинно-наслідкові зв'язки та властивості, розвивають здібності розглядати проблему з різних поглядів і в різних напрямках: управлінському, психологічному, правовому, моральному.

Ситуації можуть бути конкретними й загальними. Конкретні ситуації виникають в усіх галузях формальної й неформальної взаємодії. Під *конкретною ситуацією* А. П. Панфілова розуміє реальну дійсність, яка відбулася під впливом декількох фактів, частково відомих або частково невідомих [2]. Під *загальною ситуацією* розуміють узагальнений опис сукупності подібних конкретних ситуацій. Окрім того можуть бути:

- стандартна ситуація – типова, яка часто повторюється при одних і тих самих обставинах; має одні й ті ж джерела, причини; може мати як негативний так і позитивний характер;

- критична ситуація – нетипова, як правило, неочікувана яка порушує попередні розрахунки, плани; може носити матеріальні й моральні збитки, потребує термінового та радикального втручання, перегляду критеріїв, положень, нормативів;

- екстремальна ситуація – не має аналогів у минулому, призводить до негативних змін, потребує залучення незапланованих і непередбачуваних матеріальних і людських ресурсів; змушує до радикальних дій, нетипових рішень тощо.

За характером висвітлення й розв'язку можуть бути використані: *ситуації – ілюстрації, ситуації-оцінки, ситуації-вправи*.

Аналіз конкретних ситуацій – один із методів активного навчання, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів. Метод ситуацій – основа методології навчання в Гарвардській школі бізнесу, де опрацьовано сотні ситуацій щодо різних аспектів управління. Такий підхід характерний і для емпіричної школи в управлінні, де досвіду надається більше значення, ніж науковим методам. Цей метод передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Проблемна ситуація – усвідомлена людиною ситуація існування протиріччя між поставленою метою й можливістю її досягнення. Головна мета навчальної проблемної ситуації – викликати пізнавальний інтерес у студентів, спрямувати їхню розумову діяльність. Проблемна ситуація може надаватися на початку розгляду навчальної теми й використовуватися як основа для вивчення матеріалу. У процесі пояснення матеріалу можна запропонувати студентам логічні запитання, відповіді на які потрібно під час роботи або після самостійного опрацювання. Проблемну ситуацію можна також розглянути після вивчення окремого питання або цілої теми. У такому разі це сприятиме узагальненню та систематизації матеріалу. Використання методу аналізу конкретних ситуацій рекомендується для поглиблення знань із теми, установлення зв'язку теорії та практики, формування вмінь слухачів аналізувати ситуацію, робити висновки, приймати відповідні рішення, вести конкретну продуктивну діяльність у нетипових або непередбачуваних ситуаціях.

До методів ситуативних вправ і ситуативних задач науковці А. Брушлинський, В. Гордін, А. Матюшкін, М. Махмутов, О. Пометун, В. Соломін відносять: методи ситуативного моделювання, кейс-метод, метод розв'яз-

ання ситуативних задач і вправ, метод ситуативного аналізу.

Метод case-study або метод конкретних ситуацій (від англ. case – випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуативного аналізу, заснований на навчанні шляхом вирішення конкретних завдань – ситуацій (вирішення кейсів). Він належить до *неігрових імітаційних активних* методів навчання.

Безпосередня мета методу case-study – спільними зусиллями групи студентів проаналізувати ситуацію – case, що виникає при конкретному стані справ, і виробити практичне рішення; закінчення процесу – оцінка запропонованих алгоритмів і вибір найкращого з них у контексті поставленої проблеми.

Проблема впровадження методу case-study у практику вищої професійної освіти нині є досить актуальною, що зумовлено двома тенденціями:

- перша впливає із загальної спрямованості розвитку освіти, її орієнтації не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, умінь і навичок розумової діяльності, розвиток здібностей особистості, серед яких особлива увага приділяється здатності до навчання, зміні парадигми мислення, умінню переробляти величезні масиви інформації;

- друга впливає з розвитку вимог до якості фахівця, який, окрім задоволення вимог першої тенденції, повинен володіти також здатністю оптимальної поведінки в різних ситуаціях, відрізнитися системністю й ефективністю дій в умовах кризи.

Робота з конструювання кейс-ситуації вимагає від студента прояву інтелектуальної активності щодо осмислення змісту, основних проблем і процедури складання ситуації. Послідовність виконання індивідуального завдання за кейс-методом, а саме конструювання ситуації І. Міщенко пропонує:

Підготовчий етап:

1. Визначення теми навчального модуля, до якої створюється ситуація.
2. Визначення та формулювання проблеми ситуації.
3. Визначення змісту інформації для опису.

Організаційний етап:

1. Пошук необхідної інформації.
2. Вибір типу і формату ситуації.

Описовий етап:

1. Складання основних тез ситуації.
2. Створення опису кейс-ситуації [1].

Як стверджує І. Міщенко, бажано з самого початку роботи над створенням кейс-ситуації визначитися з темою навчального модуля, до якої створюватиметься кейс-ситуація [1]. Крім цього, чітко уявляти, які теоретичні аспекти дисципліни висвітлюватимуться, у подальшому, під час аналізу ситуації. Так, наприклад, теми, що розглядаються в першому навчальному модулі, спрямовані на розкриття сутнісно-функціональної характеристики в контексті різних підходів, зокрема психолого-орієнтованого, соціолого-орієнтованого, комплексного. Теми, другого навчального модуля, спрямовані на розкриття чинників і механізмів ефективної взаємодії управлінця та клієнта. При виборі теми з третього навчального модуля, основний зміст кейс-ситуації орієнтується на розгляд організаційних аспектів управління в різних сферах життєдіяльності суспільства, зокрема у сферах зайнятості, освітньої сфери, у сфері охорони здоров'я.

Алгоритм проведення занять із застосуванням методу конкретних ситуацій може бути таким:

1. Вступ.
2. Підготовка (підбір ситуації викладачем).
3. Усний переказ опису ситуації студентам для ознайомлення з його змістом удома.

4. Аналіз опису ситуації студентами в позааудиторний час.

5. Перший етап. Пояснення суті методу ситуації студентами. Дискусія з приводу проблеми, поданої в описі, відповідно до суті питань.

6. Другий етап. Вибір спільного залагодження або приблизного вирішення.

7. Вибір остаточного залагодження або вирішення проблем.

8. Третій етап. Підбиття підсумків (підкреслення моментів, які мають важливе дидактичне значення).

9. Оцінка діяльності студентів.

Нижче наведемо ситуації двох типів. Перший передбачає самостійний пошук вирішення проблеми й обґрунтування отриманого шляхи вирішення, другий підсумовує досвід стратегій виходу організацій із кризи. При цьому потрібно оцінити сильні та слабкі сторони такої конкретної стратегії, виділити й розвинути можливі альтернативні рішення. Аналіз конкретних ситуацій припускає як групову, так і індивідуальну роботу. Робота у групі передбачає обговорення завдання, пошук вирішення проблеми через дискусії в малих групах (підгрупах) із подальшим загальногруповим обговоренням результатів, отриманих у різних малих групах, оцінку сильних і слабких сторін запропонованих рішень як учасниками обговорення, так і викладачем.

Технологічні особливості методу case-study, як визначає науковець З. Скринник, полягають у:

1. Метод є специфічним різновидом дослідницької аналітичної технології, тобто включає в себе операції дослідницького процесу, аналітичні процедури.

2. Метод case-study виступає як технологія колективного навчання, найважливішими складовими якої виступають робота у групі (або підгрупах) і взаємний обмін інформацією.

3. Метод case-study в навчанні можна розглядати як синергетичну технологію, суть якої полягає в підготовці процедур занурення групи у ситуацію, формуванні ефектів множення знання, інсайтного осяяння, обміну відкриттями і т. п.

4. Метод case-study інтегрує в собі технології розвиваючого навчання, включаючи процедури індивідуального, групового й колективного розвитку, формування різноманітних особистісних якостей учнів.

5. Метод case-study виступає як специфічний різновид проектно-технології. У звичайній навчальній проектно-технології відбувається процес залагодження наявної проблеми через спільної діяльності студентів, тоді як у методі case-study йде формування проблеми та шляхів її вирішення на підставі кейса, який виступає одночасно у вигляді технічного завдання та джерела інформації для усвідомлення варіантів ефективних дій.

6. Метод case-study концентрує в собі значні досягнення технології "створення успіху" [3]. У ньому передбачається діяльність з активізації студентів, стимулювання їхнього успіху, підкреслення досягнень. Саме досягнення успіху виступає однією з головних рушійних сил методу, формування стійкої позитивної мотивації, нарощування пізнавальної активності.

Основна функція методу case-study – учити студентів вирішувати складні неструктуровані проблеми, які не можливо вирішити аналітичним способом.

Окрім правильно підібраних видів і форм подачі кейсів, успішне вирішення поставленого завдання пот-

ребує творчої атмосфери, яка неможлива без тісного психологічного контакту, емоційно-позитивного настрою і викладача, і студентів на співпрацю. Саме вона сприятиме максимальному розкриттю переваг обох сторін і зуміє створити сприятливу атмосферу для успішної діяльності майбутнього управлінця.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що активізувати навчально-пізнавальну діяльність майбутніх управлінців можна за допомогою методів розгляду конкретних ситуацій. Активні методи навчання – це способи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які спонукають їх до активної розумової і практичної діяльності у процесі опанування матеріалу, коли активним є не лише викладач, а й студенти. Вони, перш за все, направлені на перебудову та вдосконалення навчально-виховного процесу й підготовку фахівців до професійної діяльності. Вони створюють необхідні умови: для формування й закріплення професійних знань, умінь і навичок; для розвитку вмінь самостійного мислення, орієнтуватися в новій ситуації; знаходити підходи до вирішення проблеми; встановлення ділових контактів із аудиторією, яка визначає професійні якості майбутнього фахівця. Їх використання впливає на підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності.

Навчальні завдання кейс-методу полягають у: набутті навичок використання теоретичного матеріалу для аналізу практичних проблем менеджменту; формуванні навичок оцінювати ситуацію, вибір та організацію пошуку основної інформації; виробленні вмінь формулювати питання й запити; виробленні вмінь розробляти багатоваріантні підходи до реалізації плану дії; формуванні вмінь розробляти управлінські рішення в умовах невизначеності; формуванні навичок ясного та чіткого висловлювання та відстоювання власної позиції в різних формах: письмово, на диспуті в малих групах і у виступі перед аудиторією; формуванні вмінь самостійно приймати управлінські рішення, використовуючи інформацію групового аналізу ситуації; формуванні навичок і прийомів всебічного аналізу управлінських ситуацій, прогнозування способів розвитку ситуації; формуванні й розвитку навичок критичного мислення; формуванні вмінь і навичок конструктивної критики. Це інструмент, який дозволяє застосовувати теоретичні знання під час вирішення практичних завдань.

Список використаних джерел

1. Міщенко І. Б. Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи з дисципліни "Актуальні проблеми соціальної роботи" з використанням кейс-методу. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009.
2. Панфилова А. П. Инновационные педагогические технологии. Активное обучение: учеб. пособие / А. П. Панфилова. – М.: Изд. центр Академия, 2009.
3. Скринник З. Е. Психологія і педагогіка. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study): навч.-метод. посіб. – Л.: ЛІБС УБС НБУ, 2012.

References:

1. Mischenko I. B. Metodichni rekomendazii do induvidualnoi robotu s duczuplinu "Aktualni problem sozialnoi robotu" s vukorustannym keus metodu / I. B. Mischenko. – K.: NPY im. M. P. Dragomanova, 2009.
2. Panfilova A. P. Unnovazuonnue pedagogueskue tehnologuu. Aktivnoe obychenuе: ychebn. posobie dly std. vussh. ychebn. Savedenuy / A. P. Panfilova. – M.: Usd. Zentr Akademuy, 2009.
3. Skrunnik S. E. Pshuhologiy i pedagogika. Provedenny induvidualnogo sanattay sa metodom analisu konkretnuh navshalnuh cutyaziu (case study): Navshalno-metoduchnuy posibnuk / S. E. Skrunnik. – Lviv: LIBC YBC NBU, 2012.

Надійшла до редколегії 13.03.17

N. Golovko, PhD (Pedagogical Sciences)
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE INTENSIFYING OF COGNITIVE ACTIVITY OF FUTURE EXECUTIVES THROUGH METHOD OF SPECIFIC SITUATIONS

The intensifying of educational and cognitive activity of future managers may be done by methods of specific situations. They create necessary conditions for formation and consolidation of professional knowledge and skills, for developing independent thinking skills, navigating in new situations, for finding approaches to solve problems, establishing business contacts with the audience, that defines future professional skills. Their using affects the preparing students for future careers.

In connection with reformation of higher education of preparation specialists for all industries requires the native change of strategies and teaching tacticians in higher educational establishment. Accents at teaching of educational disciplines are carried on the use of active methods teaching which activate independence of looks of students, involve them in work with the large volumes of information, create the atmosphere of understanding, do students the real subjects of teaching.

The choice of specific forms and methods of active learning is carried out based on the structure and content of the discipline, specific goals and objectives of training, and their use – after processing of standard methods and the use of traditional forms of learning. Case method is the method of situational exercises and tasks when students should find single right decision. In the classroom, students justify their position, based on the theory and practice of their future profession.

Some research literature states that professional case-method training stimulates student activity and learning motivation. Additionally, this training method improves teacher performance without extra cost. As a result, the knowledge is not only transmitted, as in the process of traditional teaching methods, but the students are taught and given a special ability to cope with the unique and unusual situations, focusing on skills of analysis and decision making.

Key words: the intensifying of educational, cognitive activity of future managers, methods of specific situations, future executives.

Н. Головко, канд. пед. наук, доц.
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

АКТИВИЗАЦИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩИХ УПРАВЛЕНЦЕВ С ПОМОЩЬЮ МЕТОДА АНАЛИЗА КОНКРЕТНЫХ СИТУАЦИЙ

Рассмотрены условия эффективного использования инновационных педагогических технологий для подготовки будущих управленцев в высшем учебном заведении. Повысить активизации познавательной деятельности студентов можно с помощью технологии анализа ситуаций. Использование метода анализа конкретных ситуаций рекомендуется для углубления знаний по теме, установление связи теории и практики, формирование умений студентов анализировать ситуацию, делать выводы, принимать соответствующие решения, вести конкретную продуктивную деятельность в нетипичных или непредсказуемых ситуациях. Методы активного обучения предусматривают использование такой системы методов, которая направлена главным образом не на преподавание готовых знаний и их воспроизведение, а на самостоятельное овладение студентами знаний в процессе активной познавательной деятельности.

Ключевые слова: инновационные педагогические технологии, активизация познавательной деятельности, методы анализа конкретных ситуаций, будущие управленцы.

Відомості про автора

Головко Наталія Іванівна – Україна, м. Київ, кандидат педагогічних наук, доцент, кафедри педагогіки, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Контактна інформація: 067 498 31 90; Golovkonata@ukr.net

Головко Наталия Ивановна – Украина, г. Киев, кандидат педагогических наук, доцент, кафедри педагогіки, Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

Контактная информация: 067 498 31 90; Golovkonata@ukr.net

Golovko Nataliya – Ukraine, Kyiv, PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor, Pedagogy Department, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Contact information: 067 498 31 90; Golovkonata@ukr.net

УДК 378

О. Дубасенюк, д-р пед. наук, проф.
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ

Проаналізовано особливості структури педагогічної діяльності вчителя в контексті сучасних наукових підходів. У межах професіографічного підходу педагогічна діяльність представлена у вигляді професіограми – сукупності вимог, що пред'являє педагогічна професія до людини; із позиції системного підходу – розглянута як певна система з такими характеристиками: цілісність, структурованість, взаємозв'язок із середовищем; із позиції діяльнісного підходу – є єдність мети, мотивів, дій, результату; особистісно-орієнтований підхід є методологічною основою педагогічної діяльності, що сприяє процесам самопізнання, самореалізації та розвитку особистості педагога і учнів.

Ключові слова: педагогічна діяльність, сучасні наукові підходи: професіографічний, системний, діяльнісний, особистісно-орієнтований.

Постановка проблеми. Освіта визначає майбутнє будь-якої країни, вона є важливою складовою її національної безпеки. Саме тому кожна держава має першочергове значення надавати ролі освіти та вчителя як її ключової фігури. Державна національна програма "Освіта. Україна XXI ст." визначила стратегію розвитку освіти в Україні, пріоритетні напрями та шляхи створення системи безперервного навчання і виховання

для досягнення високих освітніх рівнів, забезпечення можливостей постійного духовного самовдосконалення особистості, формування інтелектуального й культурного потенціалу як найвищої цінності нації. Серед найважливіших завдань національної школи – підвищення статусу педагогічної професії, формування цілісної, різнобічно розвинутої особистості – формування національної самосвідомості, гуманістичної моралі на основі